

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ):

إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ: كِتَابَ اللَّهِ، وَ
عَثَرَتِي أَهْلَ بَيْتِي، مَا إِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضِلُّوا
أَبَدًا، وَأَنْتَهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ.

(صحیح مسلم، ج ۷، ص ۱۲۲، سنن دارمی، ج ۲، ص ۴۳۲، مسند
احمد، ج ۳، ص ۱۴، ۱۷، ۲۶، ۵۹، ج ۴، ص ۳۶۶، ۳۷۱، ج ۵، ص
۱۸۲، مستدرک حاکم، ج ۳، ص ۱۰۹، ۱۴۸، ۵۳۳، و....)

Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmaktadır: “Ben sizin aranızda iki
paha biçilmez emanet bırakıyorum: -
Biri- Allah’ın kitabı ve -diğeri- itratım,
Ehl-i Beyt'im. Bu ikisine sımsıkı
sarıldığınız müddetçe asla sapmazsınız.
Bu ikisi Kevser Havuzu'nun başında
bana varıncaya kadar birbirinden
ayrılmazlar.

(Sahih-i Müslim, c.7, s.122; Sünen-i
Daremî, c.2, s.432; Müsned-i Ahmed, c.4, s.14,
17, 26, 59, c.4, s.466, 471, c.5, s.182;
Müstedrek-i Hakim, c.4, s.109, 148, 533 vs...)

ON DÖRT MASUM'UN SİYERİ
İMAM MUHAMMED TAKİ (A.S)

ON DÖRT MASUM'UN SİYERİ
İMAM MUHAMMED TAKİ (A.S)

HAK YOLUNDA MÜESSESESİ
YAZARLAR KURULU

Çeviri:
Cafer BENDİDERYA

Edit:
İsmail BENDİDERYA

Dünya Ehlibeyt (a.s) Kurultayı

نام کتاب: پیشوای نهم حضرت امام
محمد تقی (ع)
نویسنده: هیأت تحریریه مؤسسه در
راه حق
مترجم: اسماعیل بندی دریا
زبان ترجمه: ترکی استانبولی

ON DÖRT MASUM'UN SİYERİ
İMAM MUHAMMED TAKİ (A.S)
Yazan: Hak Yolunda Müessesesi Yazarlar Kurulu
Çeviren: Cafer BENDİDERYA
Edit: İsmail BENDİDERYA
Hazırlayan: Kültürel Yardımcılık, Tercüme Bürosu
Dizgi ve Mizanpaj: Derya
Baskı: Leyla
Baskı Sırası: 1. Baskı
Baskı Tarihi: 2007
Yayımlayan: Dünya Ehlibeyt Kurultayı
Tiraj: 3000
ISBN:
Site : www.ahl-ul-bayt.org
e-mail: info@ahl-ul-bayt.org
Baskı Hakları Yayıncıya Aittir

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	9
ÖNSÖZ.....	12
İMAM CEVAD'IN (A.S) DOĞUMU	15
İMAMETİ	19
MUCİZE VE GAYBÎ HABERLERDEN BİR KISMI	23
ADI AHMED.....	23
KEFEN	24
YETEN PARA	24
ELBİSE.....	25
AĞACIN MEYVE VERMESİ.....	25
İMAM RIZA'NIN (A.S) ŞAHADET HABERİNİ VERİŞİ.....	26
KADI'NIN İTİRAFI.....	26
KOMŞUYU KURTARMAK	27
HAPİSTEKİ ADAMIN KURTULUŞU	28
EBA SELT'İN KURTULUŞU.....	30
MU'TASİM'İN MECLİSİNDE.....	30
EVLİLİK KOMPLOSU.....	34
İMAM'IN (A.S) ŞAHADETİ.....	43

İMAM CEVAD'IN (A.S) ÖĞRENCİLERİ	45
1- ALİ B. MEHZİYAR	46
2- AHMED B. MUHAMMED B. EBÎ NASR EL-BEZENTÎ	47
3- ZEKERİYYA B. ÂDEM.....	48
4- MUHAMMED B. İSMÂİL B. BEZÎ	48
İMAM CEVAD'IN (A.S) VECİZ SÖZLERİ	51

ÖNSÖZ

Şüphesiz kültürel savaşta olduğumuz asrımızda etkili tebliğ metotlarından yararlanarak kendi ideallerini yayabilen her mektep bu alanda öncül olup dünya insanlarının düşüncesinde etki bırakacaktır.

İran’da İslam inkılabının zafere ulaşmasından sonra dünyanın gözü bir kez daha İslam dini, Şia kültürü ve Ehl-i Beyt (a.s) mektebine dikilmiştir. Düşmanlar bu fikrî ve manevî gücü ortadan kaldırabilmek, dostlar ve taraftarlar ise inkılabî ve kültürel örneklerden ilham alıp onları izleyebilmek için bu asil ve tarih yaratan kültürün merkezine göz dikmişlerdir.

Dünya Ehl-i Beyt (a.s) Kurultayı Resulullah’ın (s.a.a) Ehl-i Beyt’inin izleyicileri arasında karşılıklı yardımlaşma, fikir alış-verişi, vahdet ve birliğin zaruretinin bilincinde olarak dünya Şiileri ile faal bir ilişki oluşturma amacıyla konferanslar düzenleme, kitap basma, telif eserlerini tercüme etme ve Şia düşüncesi alanında insanları bilgilendirme vasıtasıyla Ehl-i Beyt ve Muhammedî öz İslam kültürünü yaymak için Şia’nın işbilir, büyük ve yaratıcı gücünden ve Caferî mektebi düşünürlerinden yararlanarak bu meydana ayak basmıştır. Rabbimize şükürler olsun ki, büyük rehberimiz Ayetullah Hameneî’nin (Allah sayesinde başımızdan eksik etmesin) özel yönlendirmeleriyle bu hassas ve kültür yaratıcı meydana çok önemli adımlar atılmıştır. Gelecekte bu nurlu ve asil hareketin günden güne hızlanıp büyümesini,

günümüz dünyasının ve Kur’an ve Ehl-i Beyt’in berrak maarifine susayan insanların bu mektebî maneviyatın, irfanî mektebin ve velaî İslam’ın kaynağından daha fazla yararlanmasını ümit ederiz.

Ehl-i Beyt’in (a.s) kültürü sağlam, mantıklı, üslubuna uygun ve doğru bir şekilde sunulması durumunda uyanış, hareket ve maneviyat sancaktarları olan Resulullah’ın Ehl-i Beyt’inin mirasının kalıcı cilvelerini dünya insanlarının gözleri önüne serebileceğine, zuhur asrının eşliğinde Hz. Mehdi’nin (a.f) evrensel hükümetine susamış olan yorgun dünyayı modern cehaletten ve dünyayı sömürenlerin başına buyruk hareketlerinden, ahlak ve insanlığa aykırı kültürlerden kurtarıp hürleştireceğine inanıyoruz.

İşte bu nedenle, bu doğrultuda yazar ve araştırmacıların araştırma eserlerine ve ilmi faaliyetlerine kucak açıyor ve kendimizi bu yüce kültürün yayılma için çaba harcayan yazar ve mütercimlerin hizmetçisi biliyoruz.

* * *

Elinizdeki kitabı hazırlayan “**HAK YOLUNDA MÜESSESESİ YAZARLAR KURULU**”na ve eseri Türkçe’ye kazandıran sayın “**Cafer BENDİDERYA**”ya teşekkür ediyor ve çalışmalarında başarılar diliyoruz.

Yine, bu eserin hazırlanmasında zahmetleri geçen tercüme bürosundaki aziz kardeşlerimiz ve sadık arkadaşlarımıza tüm samimiyetimizle teşekkür ediyor, kültürel cihad meydanında bu küçük adımın mevlamızın rızasını kazanmasını temenni ediyoruz.

**Dünya Ehlibeyt Kurultayı
Kültürel Yardımcılığı**

ÖNSÖZ

Şüphesiz yaratılış âleminde en hayret verici kısza insanın yeryüzüne halife kılınmasıdır; dikkatle bakacak olursak insanın diğer varlıklardan üstünlüğü bu "halifetullah" bağışına mahzar olmasından kaynaklanmaktadır. Hafız ne güzel diyor bu şiirinde:

Taşıyamadı gökyüzü yükünü emanetin
Çıktı kura adına ben gibi divanenin.

Âdem'den Hâtem'e (son peygamber Hz. Muhammed'e - s.a.a-) ve Hâtem'den (s.a.a) Hz. Mehdi'ye (a.s) kadar peygamberler ve onların vasilerinin silsilesi, Allah'ı tanıma ve insan maneviyatı tarihinde ilim, hikmet ve velayet madenlerini kendisinde toplayan yüce sıradağlar gibidirler. Onlar Allah'la kulları arasında vasıta ve yeryüzünde halife olmaktan ibaret olan ilahî emanetin koruyucuları idiler.

Bu maneviyat meyvesiyle dolan dağlar, yaratılmışların en üstünü, kulların Allah'a en yakını ve diğer insanların önderleri idiler. Her birinin hayatı, sahip oldukları tabiat ötesi ilim, ilahî söz ve hareketleri nedeniyle normal bir hayat değildi ve çeşitli münasebetlerle birçok hayret verici olaylara sahneydi; Hz. Nuh (a.s) yaklaşık bin yıl yaşayıp peygamberlik yapmış, sonunda Allah Teala onun düşmanlarına o meşhur tufanı göndermiştir. Hud ve Salih'in

(a.s) muhaliflerine gökyüzünden azaplar indi; İbrahim (a.s) kelebek gibi ateşe girdi ve Allah'ın emriyle ateş gülistan oldu, Hz. Musa (a.s) Allah'ın izniyle elindeki asayı Firavun taraftarları için ejderha yapmış, Süleyman (a.s) rüzgâra hüküm sürmüş, kuşlarla konuşmuş, Hz. İsa (a.s) ölülere diriltmiş, Resul-i Ekrem (s.a.a) çeşitli hayret verici olaylara neden olmuş; doğumuyla putlar yere düşmüş, Kısra sarayının on dört sütunu kırılmış, Pers'in bin yıldır sönmeyen tapınağının ateşi sönmüştür... Peygamberliğiyle dünya tamamen değişmiş, insanoğlu yeni bir asra başlamıştır. Evet, dünya tarihinde en hayret verici kıssa insanın Allah'ın halifesi oluşu kıssasıdır. Ve bu hayret verici bağış tecelli ettiği her yerde bir takım hayret verici olayları da beraberinde getirmiştir.

Hayret verici olaylardan biri de tüm peygamber ve imamların kimseden ders almamış olmaları ve bilgilerini insanlardan öğrenmemeleri ve ilimlerini Allah Teala'nın ezeli zatından almalarıdır.

Bu özellik -ders alma ve öğrenmeye ihtiyaç duymamak- semavî önderlerin risalet ve ilahî görevlerinde yaş ve yılın bir rolü olmadığını, onların Allah Teala'nın teyidi ve O'nun iradesiyle her yıl ve yaşta Allah tarafından peygamberlik, önderlik ve insanları hidayet etmek üzere seçilip görevlendirilebileceklerini ortaya koyuyordu. Nitekim bazıları orta yaşlarda, bazıları daha ileri yaşlarda, bazıları gençlikte ve hatta çocuklukta bu yüce halifetullah makamına erişmişlerdir. Ve bu makama Allah Teala'nın iradesi dışında ulaşmak da imkânsızdır; Allah dileyince yaş ve yılın hiçbir rolü olmamış ve olmaz da.

Nitekim Kur'ân-ı Kerim'in tanıklığıyla Hz. Yahya'nın çocuklukta, Hz. İsa'nın beşikte peygamber olduklarını görmekteyiz:

Ey Yahya azim ve kuvvetle kitabı al (dedik). Ona çocukken peygamberlik verdik.¹

Meryem, çocuğuna işaret etti. "Nasıl olur da beşikteki çocuk konuşur?" dediler. (İsa.) "Şüphe yok ki, dedi, ben Allah'ın kuluyum, bana kitap vermiştir ve beni peygamber yapmıştır."²

Dolayısıyla, Allah'ın iradesiyle çocuk yaşta imamet makamına ulaşan bazı temiz şahsiyetlerin imametlerini eleştiren muhaliflerin bu hareketleri onların cehalet ve bilinçsizliklerinden kaynaklanmaktadır. Bizim burada söylediklerimiz ve yine Kur'ân-ı Kerim ayetleri göz önünde bulundurulduğunda akılsızlar dışında kimse, İmam Cevad (a.s) neden sekiz veya dokuz yaşında imamete ulaşmıştır, diye itiraz edemezler.

Hz. İmam Ebu Cafer Muhammed b. Ali el-Cevad (a.s) değerli babasının şahadetinden sonra, geçmiş imamların buyrukları ve sekizinci imamın da tayiniyle yeryüzünde Allah'ın hilafet ve imamet sorumluluğunu üzerine almış, yaşının küçük olması nedeniyle düşmanlar ve akılsızlar birçok defa kendisini imtihan etmişlerdir. Fakat o yüce zatın ilimlerinin tecellisi öyle göz alıcıydı ki, onun imametini teyit etmek için Hz. Yahya ve Hz. İsa'nın peygamberliğini değil, gerçekte onların peygamberliklerini teyit etmek için onun imametini tanık göstermek gerekir.

1- Meryem Suresi, 12.

2- Meryem Suresi, 29-30.

İMAM CEVAD'IN (A.S) DOĞUMU

Ehlibeyt İmamları'nın sekizincisi Hz. İmam Rıza'nın (a.s) kırk küsur yaşında olmasına rağmen daha bir çocuğunun olmaması Şiileri endişelendiriyordu. Çünkü Resul-i Ekrem (s.a.a) ve geçmiş imamlardan ulaşan rivayetlere göre dokuzuncu imamın sekizinci imamın oğlu olduğuna inanıyorlardı. İşte bu nedenle Allah Teala'nın İmam Rıza'ya (a.s) bir çocuk vermesini dört gözle bekliyor, hatta bazen İmamın huzuruna giderek Allah Teala'nın kedisine bir oğul vermesi için dua etmesini istiyorlardı. İmam ise onları teselli ederek şöyle buyuruyordu:

Allah Teala bana, benim mirasçım ve benden sonra imam olacak bir oğul verecektir.¹

Nihayet hicrî kamerî 195 yılı recep ayının onunda İmam Muhammed Taki (a.s) dünyaya geldi.² Adı "Muhammed", künyesi "Ebu Cafer" ve en meşhur lakapları "Taki" ve "Cevad" idi.

İmam'ın doğumu Şia toplumu için sevinç kaynağı olup, iman ve itikatlarının güçlenmesine sebep oldu. Çünkü İmam'ın geç dünyaya gelmesi nedeniyle bazı Şiiler şüpheye kapılabilirdi; İmam'ın dünyaya gelmesiyle bu şüphe giderildi.

1- Biharu'l-Envar, c.50, s.15; Uyunu'l-Mu'cizat, s.107.

2- Diğer bir görüşe göre, İmam ramazan ayından dünyaya gelmiştir.

İmam Cevad'ın annesinin ismi Sebike'dir; fakat İmam Rıza (a.s) ona Hizeran adını vermişlerdir. Bu değerli kadın, ahlakî erdemlerde kendi döneminin en üstün kadınlarından olan ve bir rivayette belirtildiğine göre Resulullah (s.a.a) tarafından "Hayretu'l-İma" (cariyelerin en üstünü) olarak nitelenen Resulullah'ın (s.a.a) eşi Mariya Kıbtiyye'nin akrabalarındandır. Bu değerli kadın İmam Rıza'nın (a.s) evine gelmeden önce İmam Musa b. Cafer (a.s) onun bazı özelliklerini açıklamış ve yarenlerinden biri olan Yezid b. Selit vasıtasıyla ona selam göndermiştir.¹

İmam Rıza'nın (a.s) kız kardeşi Hâkime hatun şöyle diyor: İmam Muhammed Taki (a.s) dünyaya gelirken kardeşim benden "Hizeran"ın yanında olmamı istedi. Bebek doğumunun üçüncü gününde gözlerini gökyüzüne açtıktan sonra sağa-sola bakıp: **"Eşhedu enlâilâhe illallah ve eşhedu enne Muhammeden Resulullah"** dedi. Ben böyle hayret verici bir olayı görünce korkuyla yerimden kalkarak kardeşimin huzuruna koşup gördüklerimi anlattım. Bunun üzerine İmam: **"Ondan, bundan sonra göreceğin hayret verici olaylar şimdiye kadar gördüklerinden çok daha fazla olacaktır."**²

Ebu Yahya San'anî şöyle diyor:

Bir gün İmam Rıza'nın (a.s) huzurundayken daha küçük yaşta olan İmam Cevad'ı İmam'ın yanına getirdiler. İmam buyurdu ki:

Bu öyle bir bebektir ki, Şia için bundan daha mübarek bir bebek dünyaya gelmemiştir.³

1- Usul-u Kâfî, c.1, s.315.

2- Menakıb, c.4, s.394.

3- Envaru'l-Behiyye, s.125; Usul-u Kâfî, c.1, s.321; el-İrşad, Şeyh Mufid, s.299.

İmam'ın bu buyruğunun sebebi daha önce değindiğimiz nokta olabilir; çünkü İmam Cevad'ın (a.s) dünyaya gelmesi Şiilerin, İmam Rıza'nın (a.s) yerine geçecek imam olmadığı konusundaki endişelerini giderip imanlarını şek şüpheyi bulaşmaktan kurtardı.

Nufeli şöyle diyor:

İmam Rıza (a.s) Horasan'a giderken: "Bana bir emriniz var mı?" diye arz ettim kendisine.

İmam Rıza (a.s): **"Benden sonra oğlum "Muhammed"i izle; ben geri dönmeyeceğim bir yolculuğa çıkıyorum."** buyurdu.¹

İmam Rıza'nın (a.s) kâtibi olan Muhammed b. Ebî İbad şöyle diyor: İmam Rıza (a.s) oğlu Muhammed'i (a.s) künyesiyle anardı.* (İmam Cevad'dan -a.s- bir mektup ulaşınca) **"Ebu Cafer bana şöyle yazmıştır..."** buyuruyordu ve (İmam Rıza'nın -a.s- emriyle) Ebu Cafer'e mektup yazdığım da ona saygıyla hitap ederdi. İmam Cevad'dan (a.s) gelen mektuplar da çok beliğ ve güzeldi.

Yine Muhammed b. Ebî İbad şöyle diyor:

İmam Rıza'nın (a.s) şöyle buyurduğunu duydum:

Benden sonra Ebu Cafer benim vasım, ailem arasında halifem olacaktır.²

Muammer b. Hallad diyor ki:

İmam Rıza (a.s) bazı konuları dile getirdiği zaman şöyle buyurdu:

Bunları benden duymanıza ne gerek var? Şu Ebu Cafer'i kendi yerime oturttum (bir sorunuz ve

1- Uyun-u Ahbari'r-Rıza, c.2, s.216.

* Araplar, bir kişiye saygı için onu künyesiyle çağırırlar.

2- Uyun-u Ahbari'r-Rıza, c.2, s.240.

probleminiz varsa o cevaplayacaktır). Biz öyle bir aileyiz ki çocuklarımız -hakikatleri, marifet ve ilimleri- tamamen babalarından miras alırlar.¹

(İmametın bütün ilim ve makamlarının bir önceki imamdan sonraki imama intikal ettiği kastedilmiştir; bu ise sadece imamlara hastır, onların diğer çocukları böyle değildir.)

"Hayranî" babasından şöyle nakleder: Horasan'da İmam Rıza'nın (a.s) huzurundayken biri, "Sizin başınıza bir bela gelecek olursa kime müracaat edelim?" diye sordu.

İmam, **"Oğlum Ebu Cafer'e."** buyurdu.

Bu soruyu soran kişi İmam Cevad'ın yaşını yeterli görmediğinden (bir çocuk nasıl imam olabilir, diye düşündüğünden) olacak ki, İmam Rıza (a.s) şöyle buyurdu:

Allah Teala Hz. İsa'yı yaş olarak Ebu Cafer'den daha küçük olduğu halde peygamber yaptı.²

Abdullah b. Cafer şöyle diyor: "Safvan b. Yahya" ile birlikte İmam Rıza'nın (a.s) huzuruna gittik. O zaman üç yaşında olan İmam Cevad da oradaydı. İmam'a, "Siz bir olayla karşılaşacak olursanız yerinize kim geçecek?" diye sordum.

İmam, Ebu Cafer'i (İmam Taki'yi -a.s-) işaret ederek: **"Bu oğlum."** buyurdu.

Ben: "Bu yaşta mı?" dedim.

İmam: **"Evet, bu yaşta."** buyurdu, **"Allah Teala Hz. İsa'yı üç yaşında bile değilken kendine hüccet kıldı."**³

1- Usul-u Kâfi, c.1, s.321; el-İrşad, Şeyh Mufid, s.298.

2- Usul-u Kâfi, c.1, s.322; el-İrşad, Şeyh Mufid, s.299.

3- Kifayetu'l-Eser, s.324; Biharu'l-Envar, c.50, s.35 (Bu rivayetin son cümlesi anlam olarak nakledilmiştir.)

İMAMETİ

İmamet de peygamberlik gibi Allah Teala'nın seçkin ve layık kullarına lütfettiği ilahî bir bağıştır; bu bağışta yaşın hiçbir rolü yoktur. Küçük yaştaki bir çocuğun peygamberlik ve imamet makamına geçmesini imkânsız bilenler, bu semavî ve ilahî konuları normal şeylerle karıştırmış ve onlarla bir sanmış olabilirler. Hâlbuki kesinlikle böyle değildir. İmamet ve nübüvvet Allah Teala'nın istek ve iradesine bağlıdır ve Allah Teala bunları, sınırsız ilmiyle böyle bir makama layık olduklarını bildiği kullarına bahşeder. Dolayısıyla bazen bazı maslahatlardan dolayı Allah Teala bütün ilimleri küçük yaştaki bir çocuğa verip onu küçük yaşına rağmen peygamberlik veya imamet makamına atayabilir.

Dokuzuncu İmam Hz. Cevad (a.s), sekiz veya dokuz yaşlarında yüce imamet makamına ulaşmıştır. "Mualla b. Muhammed" şöyle diyor: İmam Rıza'nın (a.s) şahadetinden sonra İmam Cevad'ı gördüm. Şiilere anlatmak için İmamın boyuna endamına dikkatle baktım. O sırada İmam oturarak şöyle buyurdu:

"Ey Mualla! Allah Teala peygamberlikte olduğu gibi imamet konusunda da delil getirerek 'Yahya'ya çocuk yaşta peygamberlik verdik' buyurmuştur."¹

Muhammed b. Hasan b. Ammar şöyle diyor:

İki yıl Medine'de Ali b. Cafer'in huzuruna gidiyordum. Bu süre içerisinde o, kardeşi İmam Musa b. Cafer'den (a.s) duyduğu rivayetleri bana söylüyor, ben de yazıyordum. Bir gün Mescid-i Nebi'de onun yanına oturmuştum. O sırada İmam Cevad geldi. Ali b. Cafer cüppesini almadan yalın ayak koşarak İmam'ın elini öpüp saygı gösterdi.

İmam ona: **"Amcacığım! Otur; Allah sana rahmet etsin."** buyurdu.

Ali b. Cafer: "Efendim! Siz ayakta olduğunuz halde nasıl oturayım." diye arz etti.

Ali b. Cafer dönüp gidince arkadaşları: "Sen onun babasının amcası olduğun hâlde ona böyle saygı mı gösteriyorsun?!" diye onu kınadılar.

Ali b. Cafer: "Kesin sesinizi." Dedi, "Aziz ve Celil Allah - elini sakalında gezdirerek- bu beyaz sakalı imamete layık görmeyip bu genci layık görerek imam kıldığı halde onun faziletini inkar mı edeyim?! Sizin bu söylediklerinizden Allah'a sığınırım; ben O'nun kuluyum."¹

Ömer b. Ferec diyor ki:

İmam Cevad (a.s) ile Dicle nehrinin kıyısında durmuştuk. Ben ona, "Şiilerinizi sizin Dicle suyunun ağırlığını bildiğinizi iddia ediyorlar." dedim.

Bunun üzerine İmam: **"Allah Teala Dicle suyunun ağırlığını bir sivrisineğe bildirme gücüne sahip midir?"** diye sordu.

Ben: "Evet, Allah Teala'nın buna gücü yeter." dedim.

İmam: **"Ben Allah katında sivrisinek ve O'nun birçok yaratığından daha değerliyim."** buyurdu.²

1- el-İrşad, Şeyh Mufid, s.306.

1- Usul-u Kâfi, c.1, s.322.

2- Biharul-Envar, c.5, s.100; Uyunul-Mu'cizat, s.113.

Ali b. Hisan Vasitî şöyle diyor:

Yanıma birkaç tane oyuncak alarak (İmam çocuk olduğu için) İmam'a hediye edeyim, dedim! (İmam'ın huzuruna çıktım. Halk sorularını soruyor, İmam da cevaplıyordu.) Soruları bittikten sonra çıkıp gittikleri zaman İmam da kalkıp gitti. Ben gidip hizmetçisi vasıtasıyla İmamla görüşmek için izin alarak içeri girdim. Selam verdim. İmam selamımı aldı; fakat rahatsız görünüyordu. Benim oturmama izin vermedi. İleri çıkarak öfkeyle bana baktı ve şöyle buyurdu:

Allah Teala beni oynamak için yaratmamıştır;
benim oyunla ne işim var!

Beni affetmesini istedim. İmam da kabul edip beni affedince dışarı çıktım.¹

Enbiyaların en hayret verici özellikleri, onların ders okumuş olmamaları, ilimlerini beşerden değil de bizzat eşsiz ve benzersiz olan Allah'tan almış olmalarıdır.

İlahî önderlerde olan bu özellik (ders okumaya ve eğitim görmeye ihtiyaçlarının olmayışı) onların peygamberlik ve ilahî memurluklarında yaşın bir önemi olmadığına bir kanıttır. Aslında beşerin hidayeti için Allah'ın teyidi ve isteği olduktan sonra insanın her yaşta nübüvvet ve imamet görevine gelmesi mümkündür. Nasıl ki orta yaşlı, genç, ihtiyar, çocuk ve hatta bebeklerin bile bu görevi üstlendiğini ve bunun sadece Allah'ın dilemesi ile oluşabildiğini bunun dışında ise mümkün olmadığını gördük. Allah'ın dilemesinde ise yaşın hiçbir önemi yoktur. Çünkü O dilediğini yapar.

1- Delailu'l-İmame, s.212; Biharul-Envar, c.50, s.59.

Hiz. Yahya (a.s) çocukken, Hiz. İsa Mesih (a.s) ise kundakta yeni dünyaya gelmiş bir bebekken bu zorlu göreve seçilmiş üstün peygamberlerden olduklarını Kur'an Kerim'de şöyle okumaktayız:

Ey Yahya azim ve kuvvetle kitabı al (dedik). Ona çocukken peygamberlik verdik.¹

Meryem, çocuğuna işaret etti. "Nasıl olur da beşikteki çocuk konuşur?" dediler. (İsa,) "Şüphe yok ki, dedi, ben Allah'ın kuluyum, bana kitap vermiştir ve beni peygamber yapmıştır."²

Hamlik ve cahillikten dolayı bazı muhalifler bizim temiz ve pak imamlarımızın, çocuk yaşta imamet makamına ulaşmalarını, özelde de İmam Cevad'ın (a.s) 8 yaşında bu yüce makama ermesini eleştirmektedirler.

Hiz. Ebu Cafer Muhammed b. Ali el-Cevad değerli babasının şahadetinden sonra önceki İmamların açıklaması ve 8. İmam'ın tayini ile İmamet makamına ulaştı ve yeryüzünde Allah'ın halifesi görevini üstlendi. Çocuk yaşta olması, düşmanların ve aklı eksiklerin birçok olayda onu denemelerine neden olmuştur.

1- Meryem 12

2- Meryem 29-30

İshak memleketine dönünce Allah Teala ona bir erkek çocuk verdi ve o da onun ismini Ahmed koydu.¹

Kefen

2- İmran b. Muhammed el-Aş'eri şöyle diyor: İmam Cevad'ın (a.s) huzuruna çıktım. İşlerimi yaptıktan sonra, "Ummu'l-Hasan size selam gönderdi ve elbiselerinizden birisini kendisine kefen yapması için ona göndermenizi rica etti." dedim.

Bunun üzerine İmam, "**Onun buna ihtiyacı kalmadı.**" buyurdu.

Ben İmam'ın ne demek istediğini anlamadan geri döndüm. Nihayet ben İmam'ın huzuruna çıkmadan on üç veya on dört gün önce Ummu'l-Hasan'ın öldüğünü haber aldım.²

Yeten Para

3- Ahmed b. Hadid şöyle diyor: Bir grupla hac ibadetini eda etmek için Mekke'ye gidiyorduk. Haramiler yolumuzu kesip (mallarımızı aldılar). Medine'ye ulaştığımızda bir sokakta İmam Cevad ile görüştüm. Onun evine gidip durumu anlattım. İmam bana bir elbise ve bir miktar para getirmelerini emretti ve sonra buyurdu ki: "**Hırsızlar arkadaşlarından ne kadar almışlarsa bu paradan o kadar ver onlara.**" buyurdu. Ben o parayı bu şekilde bölüştürdükten sonra İmam'ın verdiği paranın tam haramilerin aldığı miktarda olduğunu gördüm.³

1- Uyunu'l-Mu'cizat, s.109, özetle.

2- Biharul-Envar, c.50, s.43; Haraic-i Ravendi, s.237.

3- Biharul-Envar, c.50, s.44; Ravendi'nin Haraic'inden naklen.

MUCİZE VE GAYBÎ HABERLERDEN BİR KISMI

Adı Ahmed

1- İmam Rıza'nın (a.s) şahadetinden sonra Bağdat ve diğer şehirlerin ulema ve fakihlerinden seksen kişi hac ibadetini eda etmek için Mekke'ye gittiler. Yol üzerinde İmam Cevad (a.s) ile görüşmek için de Medine'ye gittiler ve İmam Sadık'ın (a.s) o sırada boş olan evine indiler.

Küçük yaşta olan İmam Cevad (a.s) onların meclisine girdi. Muvaffak isminde birisi onu oradakilere tanıtnca saygıyla ayağa kalkıp selam verdiler. Sonra İmam'a çeşitli sorular sordular; o da hepsine cevap verdi. Bunun üzerine oradakilerin hepsi (onda imamet belirtilerini görüp imametne daha fazla emin oldular.) sevindiler. İmam'ı övüp hakkında dua ettiler.

Onlardan İshak adındaki biri diyor ki: Ben de İmam'a sormak için bir mektuba on soru yazdım ve içimden, İmam sorularımı cevaplandırırsa ondan, hamile olan eşimin erkek çocuk doğurması için Allah'a dua etmesini isteyeceğim dedim. Meclis uzadı; sürekli İmama soru soruyorlar, o da cevap veriyordu. Ben, mektubumu yarın gelip İmam'a veririm diye gitmek için ayağa kalktım. İmam beni görünce, "**Ey İshak! Allah benim duamı kabul etti. Oğlunun ismini Ahmed koy.**" buyurdu.

Bunun üzerine ben, "Allah'a şükürler olsun; şüphesiz bu Allah'ın hüccetidir." dedim.

Elbise

4- Muhammed b. Sehl el-Kummî şöyle diyor: Mekke'de konaklamıştım. Medine'ye gidip İmam Cevad'ın (a.s) huzuruna çıktım. İmam'dan bir elbise rica etmek istiyordum. Fakat ayrılıncaya kadar bir türlü ricamı söyleyemedim. Bunun üzerine isteğimi bir mektup yazarak bildireyim dedim ve alıp yazdım. Sonra Mescid-i Nebi'ye gittim. Orada iki rekât namaz kılıp Allah Teala'dan yüz defa hayır diledikten sonra mektubu İmam'a göndermek kalbime ilham olursa göndermeye, aksi durumda yırtıp atmaya karar verdim. Öyle yaptım ve içimden mektubu İmam'a göndermemek geçti. Ben de mektubu yırtıp Mekke'ye doğru yola koyuldum. O sırada elinde bir mendil ve onu içinde de bir elbise bulunan bir kişinin kafilde beni aradığını gördüm. Beni bulunca, "Mevlan bu elbiseyi sana gönderdi..." dedi.¹

Ağacın Meyve Vermesi

5- Memun, İmam Cevad'ı (a.s) Bağdat'a götürüp kızını onunla evlendirdi. Fakat İmam (a.s) Bağdat'ta kalmayıp eşiyle birlikte Medine'ye döndü.

İmam Medine'ye dönünce insanlardan bir grup vedalaşmak için İmam'ı şehrin çıkışına kadar uğurladılar; akşam namazının vakti girince eski camisi olan bir yere vardılar. İmam (a.s) akşam namazını kılmak için o camiye gitti. Caminin avlusunda o zamana kadar meyve vermeyen bir sedir ağacı vardı. İmam su isteyip ağacın dibinde abdest aldı ve cemaatle akşam namazını kıldırdı. Sonra dört rekât

nafile namazı kılıp şükür secdesi yaparak insanlarla vedalaşıp gitti.

O gecenin sabahı o ağaç iyi bir meyve verince halk bu olaya çok şaşırdı.¹ Merhum Şeyh Mufid yıllar sonra kendisinin bu ağacı gördüğünü ve onun meyvesinden yediğini nakletmiştir.

İmam Rıza'nın (a.s) Şahadet Haberini Verişi

6- Ümeyye b. Ali şöyle diyor: İmam Rıza (a.s) Horasan'dayken ben Medine'de kalıyor, İmam Cevad'ın (a.s) evine gidip-geliyordum; normalde İmam'ın akrabaları ona selam vermek için geliyorlardı. Bir gün cariyesine, "*Onlara (akraba kadınlarına) matem tutmaya hazırlanmalarını söyleyin.*" buyurdu. Ertesi gün İmam yine onlara matem tutmak için hazırlanmalarını hatırlattı! "Kimin için?" diye sorduklarında, "*Yeryüzündeki insanların en üstünü için.*" buyurdu.

Bir süre sonra İmam Rıza'nın (a.s) şahadet haberi geldi ve İmam Cevad'ın (a.s) "*Matem için hazırlanın.*" buyurduğu zaman İmam Rıza'nın (a.s) Horasan'da şehit olduğu anlaşıldı.²

Kadı'nın İtirafı

7- Nübüvvet ve imamet ailesinin düşmanlarından olan Kadı Yahya b. Eksem şöyle diyor: Bir gün Resulullah'ın (s.a.a) kabrinin yanında İmam Cevad'ı görünce çeşitli

1- bk.. Nuru'l-Ebsar, Şebencî, s.179; İhkaku'l-Hak, c.12, s.424; Usul-u Kâfî, c.1, s.497; el-İrşad, Şeyh Mufid, s.304 ve Menakıb, c.4, s.390.

2- İ'lamu'l Vera, s.334.

1- Haraic-i Ravendî, s.237, Biharu'l-Envar, c.50, s.44.

konularda onunla tartıştık; İmam hepsini cevapladı. Ben, "Sizden bir şey sormak istiyorum; fakat utanıyorum" dedim.

İmam, "**Sen sormadan ben cevabını vereyim; sen İmamın kim olduğunu sormak istiyorsun.**" buyurdu.

Ben, "Evet; vallahi bunu sormak istiyordum." dedim.

İmam, "**Benim.**" buyurdu.

Ben, "Peki bunun için bir deliliniz var mı?" diye sordum

O sırada İmam'ın elindeki asa konuşmaya başlayarak, "O, benim mevlam, bu zamanın imamı ve Allah'ın hüccetidir." dedi.¹

Komşuyu Kurtarmak

8- Ali b. Cerir şöyle diyor: Biz İmam Cevad'ın (a.s) huzurundaydık. İmam'ın evinden bir koyun kaybolmuştu. Komşulardan birini o koyunu çalmakla suçlayarak çeke çeke İmam'ın huzuruna getirdiler.

İmam, "**Eyvahlar olsun size! Bırakın onu; koyunu o çalmamıştır. Koyun şimdi falancanın evindedir; gidip getirin.**" buyurdu.

Gidip koyunu İmam Cevad'ın (a.s) buyurduğu evde bulunca ev sahibini hırsızlık suçuyla yakaladılar; adamı dövüp elbisesini yırttılar. Fakat adam koyunu çalmadığına dair yemin ediyordu.

Onu İmam'ın yanına getirdiler. İmam, "**Eyvahlar olsun size! Bu adama zulmettiniz. Koyunun kendisi onun evine girmişti; onun ise bundan haberi dahi yoktu.**" buyurdu.

Sonra da adamın gönlünü almak ve yırtılan elbisesini telafi etmek için ona bir miktar para verdi.¹

1- Usul-u Kâfî, c.1, s.353; Biharul-Envar, c.50, s.68.

Hapisteki Adamın Kurtuluşu

9- Ali b. Halid şöyle diyor: Samarra'da, bir adamı eli-kolu bağlı Şam'dan getirip orada zindana attıklarını ve peygamberlik iddiasında bulunduğunu haber aldım.

Bunun üzerine zindana giderek zindancıya hoş davranıp sohbet ettikten sonra beni o adamın yanına götürdüler. Ben onun akıllı ve şuurlu bir kişi olduğunu görünce olayın ne olduğunu sordum kendisine.

Adam dedi ki: Şam'da, Şehitler Efendisi Hüseyin b. Ali'nin (a.s) mübarek başının asıldığı söylenen yerde ibadet ediyordum. Bir gece zikirle meşgulken karşımda duran bir adamın bana, "Ayağa kalk." dediğini gördüm.

Ayağa kalkıp onunla birlikte birkaç adım yürüdük. Ansızın Kûfe Mescidi'nde olduğumuzu gördüm. Bana, "Bu mescidi tanıyor musun?" diye sordu.

Ben, "Evet; Kûfe Mescidi'dir." dedim.

Orada namaz kılp dışarı çıktık. Yine biraz yürüdükten sonra, Medine'de Mescid-i Nebi'de olduğumuzu gördüm. Resulullah'ın (s.a.a) kabrini ziyaret ettik ve mescitte namaz kıldıktan sonra dışarı çıktık. Biraz daha yürüdük; bu defa gördüm ki, Mekke'de, Kâbe'deyiz; tavaf edip dışarı çıktık. Biraz daha yürüdükten sonra kendimi Şam'da önceki yerimde buldum; o adam da gözden kayboldu.

Bu gördüklerime şaşırıp kaldım. Bu olay üzerinden bir yıl geçtikten sonra yine aynı adam geldi ve önceki yıl yapmış olduğumuz yolculuğu aynen tekrarladık. Fakat bu defa ayrılmak istediğinde kendisini tanıtmaması için onu Allah adına yemine verdim. Bunun üzerine, "Ben Muhammed b.

1- Biharul-Envar, c.50, s.47, Haraic-i Ravendi'den naklen.

* "Re'su'l-Huseyn/Hüseyin'in Başı" diye meşhur olan bir yerdir.

Ali b. Musa b. Cafer b. Muhammed b. Ali b. Hüseyin b. Ali b. Ebutalib'im." dedi.

Ben bu olayı bazı kişilere anlattıktan sonra haber Mu'tasım'ın veziri Muhammed b. Abdülmelik ez- Zeyyat'a ulaştı. O da beni eli-kolu bağlı buraya getirip zindana atmalarımı emretti. Ve peşinden de benim peygamberlik iddiasında bulunduğumu yaydılar halka.

Ali b. Halid diyor ki: Ona, "Gerçeği bilmiyorsa öğrenmesi için Zeyyat'a yazmamı ister misin?" dedim.

Adam, "Yaz." dedi.

Ben olayı Zeyyat'a yazdım. Zeyyat benim mektubunun arkasına şöyle yazdı: Ona de ki, kendisini bir gecede Şam'dan Kûfe'ye, Oradan Medine ve Mekke'ye götüren ve tekrar geri getiren kişiden kendisini zindandan kurtarmasını istesin."

Ben bu cevaba üzüldüm. Ertesi günü mektubun cevabını kendisine bildirmek, onu sabırlı olmaya davet etmek için zindana gittim. Fakat zindancı, bekçiler ve diğer birçok kişilerin rahatsız ve endişeli olduklarını gördüm. "Ne oldu?" diye sorunca dediler ki:

"Peygamberlik iddiasında bulunan adam dün gece zindandan çıkıp gitmiş! Nasıl gittiğini, yerin dibine mi girdiğini, yoksa göğe mi çıktığını anlayamıyoruz!" Ne kadar aradılsa da ondan bir eser bulamadılar.¹

1- el-İrşad, Şeyh Mufid, s.304; İ'lamu'l-Verâ, s.332; İhkaku'l-Hak, c.12, s.427; el-Fusulu'l-Muhimme, s.289.

Eba Selt'in Kurtuluşu

10- İmam Rıza'nın (a.s) yakın ashabından olan ve İmam Rıza'nın (a.s) şahadetinden sonra Memun'un emriyle zindana atılan Eba Selt el-Herevî şöyle diyor:

Bir yıl zindanda kaldım; içim sıkıldı. Bir gece uyanık kalıp dua ve ibadetle meşgul oldum. Resulullah (s.a.a) ve Ehlibeyti'ni şefaatchi kılıp Allah Teala'ya onların hakkına tevessül ederek yalvardım. Daha duam bitmeden İmam Cevad'ın (a.s) zindanda benim yanımda olduğunu gördüm. İmam bana, "*Ey Eba Salt! Sıkıldın mı?*" buyurdu.

Ben, "Vallahi evet." dedim.

İmam, "*Ayağa kalk*" dedi. Ve elini zincirlerime vurdu. Zincirler çözüldü. Elimden tutarak zindandan dışarı çıkardı. Bekçiler beni gördükleri halde İmam'ın kerametiyle konuşamadılar. İmam beni dışarı çıkardıktan sonra, "*Allah'ın güvencesiyle git.*" buyurdu, "*Bundan sonra hiçbir zaman Memun'u görmeyeceksin. O da seni görmeyecek*" Gerçekten de İmam'ın buyurduğu gibi oldu.¹

Mu'tasım'ın Meclisinde

11- İbn Ebî Davud' ile samimi olan Zurkan şöyle diyor: Bir gün İbn Ebî Davud, Mu'tasım'ın meclisinden dönerken üzgün olduğunu gördüm. Neden üzgün olduğunu sorunca dedi ki: "Bugün yirmi yıl önce ölmüş olmayı arzuladım" dedi!

Ben, "Neden, ne oldu ki?" diye sordum.

1- Muntaha'l-Amal, İmam Rıza'nın (a.s) hayatı, s.67; Uyun-u Ahbar, c.2, s.247; Biharu'l-Envar, c.49, s.303.

* İbn Ebî Davud, Memun, Mu'tasım, Vasık ve Mütevekkil'in döneminde Bağdat kadılarından biriydi.

"Ebu Cafer'in -İmam Cevad- Mu'tasım'ın meclisinde başıma getirdiği bela yüzünden." dedi!

"Neden ne oldu ki?" diye sorunca şöyle dedi:

Biri hırsızlık yaptığını itiraf etti ve halifeden -Mu'tasım- hakkında ilahî hükmü uygulayarak kendisini temizlemesini istedi. Halife tüm fakihleri topladı. Muhammed b. Ali'yi (İmam Cevad -a.s-) de çağırdı. Bizden, "Hırsızın eli nereden kesilmelidir?" diye sordu.

Ben, "Bilekten." dedim.

Mu'tasım, "Hangi delille?" diye sordu.

Ben, "Çünkü teyemmüm ayetindeki 'Yüzünüze ve ellerinize mesh edin.'¹ buyurmaktadır. Burada elden maksat bilektir." dedim.

Bu konuda fakihlerden bir grup da benim görüşümü savunup hırsızın eli bilekten kesilmelidir, diyorlardı. Fakat bir grup da, "Dirsekten kesilmelidir." dediler. Mu'tasım onların delilini sorunca "Abdest ayetinde 'Yüzünüzü ve dirseklerle birlikte ellerinizi yıkayın.'² buyurmaktadır. Bu ayette elden maksat dirsektir." dediler.

Mu'tasım daha sonra Muhammed b. Ali'ye (İmam Cevad a.s-) dönerek, "Bu konuda sizin görüşünüz nedir?" diye sordu.

Muhammed b. Ali, "**Bunlar görüş belirttiler; beni muaf görün.**" dedi.

Fakat Mu'tasım ısrar etti ve görüşünü söylemesi için yemine verdi.

Bunun üzerine Muhammed b. Ali şöyle dedi: "**Yemine verdiğin için görüşümü söylüyorum. Bunlar yanlışlar;**

1- Maide Suresi, 5.

2- Maide Suresi, 6.

çünkü hırsızın sadece parmakları* kesilmeli, geri kalan kısmına dokunulmamalıdır."

Mu'tasım, "Bunun delili nedir?" diye sorunca şöyle dedi:

"Çünkü Resulullah (s.a.a) secdenin yüz (alın), iki elin ayası, iki diz ve iki ayak (ayaktaki iki büyük parmak) olmak üzere yedi uzuvla yapılması gerektiğini buyurmuştur. Dolayısıyla hırsızın eli bilekten veya dirsekten kesilecek olursa secde etmek için eli kalmaz. Ve yine Allah Teala 'Secde yerleri Allah'a hastır. Allah ile birlikte bir başkasına dua etmeyin' buyuruyor. Allah'a has olan bir şey de kesilmez.¹

* Maksat dört parmak; çünkü başparmak kesilmemelidir.

* Ayetin orijinalinde geçen ve çoğulu mesacid olan mescid veya mesced secde yeri anlamındadır. Allah'ın beyti, camiler ve secdeye gidildiğinde alınan değdiği zemin secde yerleri olduğu gibi alın ve kendileriyle secde ettiğimiz diğer altı uzuv da secde yeri sayılmaktadırlar. İşte bu nedenle bu rivayette "el-mesacid" kendisiyle secde yapılan yedi uzuv olarak tefsir edilmiştir. Ve yine Usul-u Kâfi kitabında İmam Sadık'tan (a.s) nakledilen diğer iki rivayette ve Ali İbn İbrahim-i Kummi'nin tefsirindeki bir rivayette "el-Mesacid" yedi uzuv olarak tefsir edilmiştir. Şeyh Saduk da "Fakih" adlı kitabında "el-Mesacid" kelimesini yedi secde uzvu olarak yorumlamıştır. Bu anlamı Said İbn Cubeyr, Zeccac ve Ferra'dan da nakletmişlerdir.

Ve yine dikkat edilmesi gereken diğer bir husus da, eğer "el-Mesacid" kelimesinin yedi uzuv olarak tefsir edilmesi yanlış olsaydı, Mu'tasım'ın meclisindeki fakihler kesinlikle İmam'ın bu sözünü eleştirirlerdi. Mu'tasım'ın kendisinin de Arap olup "el-Mesacid" kelimesinin anlamını anladığını dikkate alarak, İmam'ın buyurduğu mana yanlış olsaydı, Mu'tasım da itiraz ederdi. Dolayısıyla meclisteki fakihlerin hiç biri buna itiraz etmedikleri ve Mu'tasım'ın kendisi de İmam'ın yorumunu beğenip ona uygun davrandığına göre onların da "el-Mesacid" kelimesinden maksat kendileriyle secde edilen yedi uzuv

EVİLİK KOMPLOSU

İmam Rıza'nın (a.s) hayatını anlatırken dedik ki: Abbasi halifesi Memun'un toplumdaki bozuklukları düzeltmek, Alevilerin isyanını önlemek ve yine Şiilerle İranlıların sevgisini kazanmak için kendini Resulullah'ın (s.a.a) Ehli Beyti'ni sevenlerden göstermeye çalıştı. Veliahtlığını İmam Rıza'ya (a.s) zorla tevdi ederek, böylece hem bu amacına ulaşmak ve hem de İmam'ı yakınında bulundurarak gözaltında tutmak istemiştir.

Diğer taraftan, Abbasiler Memun'un bu metodundan ve yine hilafetin Abbasilerden Alevilere intikal etmesi ihtimalinden çok rahatsız ve öfkeliydiler. İşte bu nedenle karşı çıktılar; ama İmam Memun tarafından zehirlenerek şehit edilince rahatladılar ve sevinerek Memun'a yöneldiler.

Memun İmam'ı çok çabuk ve gizlice zehirledi ve toplumun bu cinayetten haberi olmamasına özen gösterdi; cinayetini örtmek için görünüşte üzülp matem tutuyordu; hatta üç gün İmam'ın mezarının başında kalıp tuzla ekmek yedi, yas tuttuğunu gösteriyordu.. Fakat bütün bu ört-bas ve riyakârlıklara rağmen sonunda Aleviler İmam'ın katilinin Memun olduğunu anladılar; dolayısıyla çok rencide olup ona karşı kin güttüler. Memun tekrar hükümetini tehlikede görünce bu tehlikeyi defetmek için erken davranarak İmam Cevad'a karşı sevgi ve şefkat göstermeye başladı ve bundan daha iyi yararlanmak için kendi kızını İmam ile evlendirdi.

olduğu veya bu kelimenin bir anlamının böyle olduğu kabul ettikleri anlaşılmaktadır.

bk. Tefsir-i Safi, c.2, s.752; Tefsir-i Nuri's-Sekaleyn, c.5, s.440; Tefsir-i Mecmai'l-Beyan, c.10, s.372.

1- Tefsir-i Ayyaşı, c.1, s.319; Biharul-Envar, c.50, s.5.

Böylece veliahtlığını İmam Rıza'ya (a.s) zorla tevdi etmekle ulaşmak istediği hedefe bu evlilikle de ulaşmaya çalıştı.

İşte bu nedenle hicrî 204 yılında, İmam Rıza'nın (a.s) şahadetinden bir yıl sonra İmam Cevad'ı (a.s) Medine'den Bağdat'a getirterek kızı Ummu'l-Fazl'ı onunla evlendirdi.

Reyyan b. Şebib şöyle diyor: Abbasiler Memun'un, kızını İmam Cevad'la (a.s) evlendirmeye karar verdiğini öğrenince bu hareketle hükümetin Abbasilerin elinden çıkmasından ve İmam Rıza'nın (a.s) dönemindeki durumun tekrarlanmasından endişelendiler. İşte bu nedenle Memun'un yanına giderek bu işe itiraz ettiler ve onu bu işten vazgeçmesi için yemine verip dediler ki:

– ...Sen yakın ve uzak geçmişte Alevîlerle aramızda geçenleri biliyorsun ve yine senden önceki halifelerin onları sürgün ve tahkir ettiğinden de haberin var. Biz daha önce veliahtlığını Rıza'ya bıraktığın için endişelenmiştik; fakat Allah bu sorunu giderdi. Şimdi seni Allah adına yemine veriyoruz, bizi tekrar üzme ve bu evlilikten vazgeç; kızını bu evliliğe layık olan Abbasilerden biriyle evlendir.

Memun onlara şöyle cevap verdi:

– Sizinle Alevîler arasında geçen olaylara sizler neden oldunuz ve insafla bakacak olursanız onlar sizden daha layıktırlar; benden önceki halifelerin Alevîlere yaptıkları ise akrabalık bağlarını kesmekti. Ben ise bundan Allah'a sığınırım; Rıza'yı kendime veliaht ettiğim için de pişman değilim. Ben ondan hilafeti kabul etmesini istedim; fakat o kabul etmedi ve Allah'ın takdiri gerçekleşti. Ebu Cafer Muhammed b. Ali (İmam Cevad a.s-) hakkında da şunu söyleyeyim ki, onu, küçük yaşına rağmen ilim ve fazilette herkesten üstün olduğu için kızıyla evlendirmek istiyorum; onun bu üstünlüğü gerçekten insanı şaşırmaktadır. Bu

mevzunun benim için aydınlığa kavuştuğu gibi herkes için aydınlığa kavuşmasını ve benim görüşümün doğru olduğunu (onun kızıyla evlenmeye layık olduğunu) anlamalarını umarım."

Abbasiler:

– Bu genç her ne kadar seni hayrete düşürmüştü de daha yaşı küçüktür, ilim ve bilgi edinmemiştir. Edep öğrenmesi ve din bilgileriyle tanışması için biraz bekleyin, daha sonra istediğinizi yapın, dediler.

Memun onlara şöyle cevap verdi:

– Eyvahlar olsun size! Ben bu genci sizlerden daha iyi tanıyorum. O öyle bir ailedendir ki, ilimleri ilahîdir ve öğrenmeye ihtiyaçları yoktur. Onun babaları hiçbir zaman din bilgisi ve edep konusunda insanlara ihtiyaç duymamışlardı; isterseniz sözlerimin ne kadar doğru olduğunu öğrenmek için onu imtihan edin.

Abbasiler bunun üzerine:

– Bu iyi bir öneridir, dediler, onu imtihan edeceğiz. Sizin huzurunuzda ondan fikhî bir soru soracağız; doğru cevap verirse artık itiraz etmeyiz ve böylece halifenin görüşünün doğru olduğunu herkes anlayacaktır; fakat eğer cevap veremezse de sorunumuz hallolacak (yani siz bu evlilikten vazgeçeceksiniz).

Memun:

– Ne zaman isterseniz onu imtihan edebilirsiniz, dedi.

Abbasiler, zamanın kadısı Yahya b. Eksem'e müracaat ederek İmam Cevad'a bilemeyeceği bir soru sorması durumunda kendisine büyük bir ödül vereceklerini vaat ettiler. Yahya kabul ettikten sonra Memun'un yanına dönerek bu iş için bir gün belirlemesini istediler. Memun bir gün tayin etti; herkes o günde toplandı. Memun meclisin

baş tarafında İmam Cevad (a.s) için yer ayırtmalarını emretti. İmam içeri girip kendisi için ayrılmış olan yere oturdu. Yahya b. Eksem de onun karşısına oturdu; diğerleri de kendi yerlerini aldılar ve Memun gelip İmam'ın yanına oturdu.

Yahya b. Eksem Memun'a:

– Ebu Cafer'e bir soru sormama izin verir misiniz? dedi.

Memun:

– Onun kendisinden izin al, dedi.

Yahya, İmam'a dönerek: "Canım size feda olsun! Size bir soru sora bilir miyim?" dedi.

İmam: "*İstiyorsan sorabilirsin.*" buyurdu.

Yahya, "Canım size feda olsun! İhram halinde avlanan* kişi hakkında ne buyuruyorsunuz." dedi.

Bu soruya İmam şöyle cevap verdi:

Bu meselenin birçok şekli vardır. Harem'in dışında mı, içinde mi avlanmıştır? Bu işin haram olduğunu biliyor muydu, bilmiyor muydu? Avlanmasında kasıt var mıydı, yoksa rast gele mi oldu? Köle miydi, hür müydü? Küçük müydü, büyük müydü? Bu işi ilk defa mı yapıyordu, yoksa defalarca işlemiş miydi? Avladığı hayvan uçan kuş muydu, dört ayaklı hayvanlardan mıydı? Küçük müydü, büyük müydü? Avlanmasından dolayı pişman olmuş mu, suçunda ısrar ediyor mu? Gece mi avlanmış, gündüz mü? İhramı hac ihramı mıydı, umre ihramı mıydı?

Yahya b. Eksem o zaman daha yaklaşık dokuz yaşında olan İmam'ın sorusunu bu şekilde açmasına şaşırıp kaldı.

* Hac veya umre için ihrama giren kişiye bazı şeyler haram olur; avlanmakta bunlardan biridir. Bu meselenin ayrıntıları "Hac Amelleri" kitabında zikredilmiştir.

Çehresinde acizlik ve yenilgi belirtileri belirdi. Dili tutulmaya başladı, öyle ki oradakilerin hepsi İmam'ın ilmi gücünü ve Yahya'nın yenildiğini anladı.

Bunun üzerine Memun: "Bu nimetten dolayı ve görüşüm doğru çıktığı için Allah'a şükürler olsun." dedi. Sonra Abbasilere dönerek: "İnkâr ettiğiniz şeyi gördünüz mü?!" dedi.

Memun bu mecliste İmam'a kızıyla evlenmesini önerdi ve ondan nikâh hutbesini okumasını istedi. İmam (a.s) da kabul ederek hutbenin başında şöyle buyurdu:

Allah'a hamd olsun, nimetini itiraf ederek; Allah'tan başka ilah yoktur, onun birliği konusunda halis niyete sahip olarak. Allah'ın salât ve selamı yaratıklarının en üstünü Muhammed'e ve onun Ehlibeyti'nden olan seçkin kişilerin üzerine olsun.

Şüphesiz Allah'ın, insanları helal vasıtasıyla harama muhtaç kılmaması -ve evlenmeyi emrederek-: "İçinizden bekârları ve köle ve cariyelerinizden iyileri evlendirin. Ve fakirlik nedeniyle evlenmelerine engel olmayın. Eğer yoksul iseler, Allah, lütfüyle bağışta bulunur ve onları zengin eder. Allah'ın mülkü) geniştir. O, (her şeyi) bilendir." Buyurması, O'nun kullarına karşı lütfündendir.

Daha sonra İmam (a.s) Hz. Zehra'nın (s.a) mihrine denk bir mihir (beş yüz dirhem) tayin ederek Memun'un kızıyla evlenmeyi kabul ettiğini belirtti. Memun kızından taraf nikâh akdini okudu; İmam Cevad (a.s) da kabul etti. Daha sonra Memun'un emriyle oradakilere göz alıcı hediyeler verip sofralar açtılar. Halk yemek yiyip dağıldı. Sadece Memun'un yakınları ve saray erkânından bir grup kaldı. Memun İmam'dan "İhram hâlinde avlanma" ile ilgi sorunun

çeşitli şekillerinin kendisinin açıklamasını istedi. İmam (a.s) da kabul ederek onu ayrıntılı bir şekilde açıkladı..."

Memun cevabı duyunca İmam'ı (a.s) çok övdü ve bu defa İmam'dan Yahya b. Eksem'e bir soru sormasını rica etti. İmam (a.s) Yahya'ya dönerek: "**Sorayım mı?**" buyurdu.

İmam'ın (a.s) karşısında yenik düşen ve İmam'ın ilmî yüceliğinin karşısında dehşete kapılan Yahya: "Siz bilirsiniz, Canım size feda olsun; bilirim cevabını veririm, bilmezsem sizden istifade eder, öğrenirim." dedi.

Bunun üzerine İmam (a.s) şöyle buyurdu:

Bir adam günün başında bir kadına bakarsa, bu bakışı da haram olursa, kuşluk çağında o kadına, aynı adam helal olsa da öğleyin yine haram olsa, derken ikindi üstü gene helal olup, akşamleyin haram olsa, yatsı çağı aynı kadın aynı adama helal, geceleyin haram, gün ışıırken helal olsa, buna ne dersin? Aynı kadın, aynı adama nasıl haram oluyor, nasıl helal oluyor?! Bunu bildir.

Yahya: "Vallahi" dedi, "bu soruya cevap verecek durumda değilim; eğer lütfeder cevaplarsanız istifade eder faydalanırız."

İmam (a.s) şöyle buyurdu:

O kadın, birisinin cariyesiydi; günün başında ona namahrem olan bu kadına baktı ve bu bakış haramdı. Kuşluk vakti onu sahibinden satın alır; bakması da helal olur. Öğle vaktinde onu azat eder; haram olur. İkindiüstü nikâhlar; helal olur. Akşam, zihar

* İmam'ın (a.s) bu soruya verdiği geniş cevap hadis kitaplarında kaydedilmiştir.

hükmüne uyar;¹ kadın, kendisine haram olur; yatsı vakti kefarete verir, helal olur. Geceleyin bir talakla boşar, haram olur; gün ışıırken eşine geri döner, o zaman da helal olur.

Memun hayretle oradaki akrabalarına dönerek, "Sizin aramızda böyle bir soruya bu şekilde cevap verebilecek veya bir önceki meselenin cevabını bilen bir kişi var mı?" diye sordu.

Onlar: "Hayır vallahi." dediler...²

Dikkat edilirse, Memun'un bütün dostluk tezahürü ve riyakârlıklarının asıl hedefinin; bu evlilikten siyasî çıkar sağlamak olduğu ve özellikle de şu hedefler peşinde olduğu rahatlıkla görülebilir:

1- Kızını İmam'ın (a.s) evine göndererek sürekli ve dikkatli bir şekilde İmamı gözetiminde bulundurmak; yaptığı iş ve girişimlerinden haberdar olmak. (Memun'un kızı da gerçekten babasının kendisine verdiği ispiyonculuk vazifesini yerine getirmiştir; tarihi belgeler de buna şahittir.)

2- Bu evlilikle, İmam'ı (a.s) kendisinin fık-u fücür dolu sarayıyla ilişkilendirmek ve İmamı eğlence ve fık-u fücra çekmek; böylece İmam'ın (a.s) yüceliğini zedelemek, onu

1- Zihar, cahiliye döneminde talak sayılıyordu ve kadınla erkeğin birbirlerine ebedi olarak haram olmasına neden oluyordu. İslam'da onun hükmü değişerek sadece haram olmayı vere keffare vermeyi gerektirdi. Zihar bir erkeğin, karısına, senin sırtın, anamın veya kız kardeşimin ya da kızımın sırtına benziyor demesi, karısını, anasını yerine koymasındır. Bu durumda karısının tekrar kendisine helal olması için keffare vermesi gerekir. Bu hükmün ayrıntılarını "Tevzihu'l-Mesail" risalelerinde bulabilirsiniz.

2- el-İrşad, Şeyh Mufid, s.299; Tefsir-i Kummî, s.169; İhticac-ı Tabersî, s.245; Biharu'l-Envar, c.50, s.74-78, özetle.

halkın gözünde değerli masumiyet ve imamet makamından düşürüp rezil etmek.

3- Muhammed b. Reyhan şöyle diyor: Memun her ne kadar İmam Cevad'ı (a.s) fisk-u fücra çekmeye çalıştıysa da başaramadı. İmam'ın evlilik merasimini düzenlediği mecliste her birinin elinde mücevherlerle dolu bir kadeh olan yüz tane güzel cariye İmam (a.s) içeri gelip yerine oturduğunda onu karşılamaya gitmelerini emretti. Onlar da kendilerine emredilene yaptılar, fakat İmam (a.s) onlara iltifat etmeyip bu hareketiyle bu gibi şeylerden nefret ettiğini gösterdi.

4- Aynı mecliste çalgı çalıp şarkı söylemesi için bir adamı getirdiler. Fakat adam çalgısına başlar başlamaz İmam (a.s), "*Allah'tan kork*" diye haykırdı. Çalgıcı İmam'ın (a.s) maneviyatının derinliği, ilahî gücünden kaynaklanan sert emri karşısında çalgı aleti elinden yere düştü ve hayatının sonuna kadar artık çalgı kullanmak için ellerinden yararlanamadı.¹

5- Değindiğimiz gibi bu evlilikle Alevîleri kendine karşı itiraz ve isyan etmelerini engellemeyi ve kendisini onların dostu göstermeyi amaçlıyordu.

6- Bu hareketle halkı aldatmak istiyordu. Nitekim bazen şöyle diyordu: "Ben, Ebu Cafer'in kızımından bir çocuğunun olması ve dolayısıyla Resulullah'ın (s.a.a) ve Ali b. Ebutalib'in soyundan olan bir çocuğun dedesi olmak için bu evliliği istedim!"²

Ama ne mutlu ki Memun'un bu hilesi de sonuç vermedi; çünkü kızı asla çocuk doğurmadı. İmam Cevad'ın

1- Usul-u Kâfi, c.1, s.494; Biharu'l-Envar, c.50, s.60.

2- Tarih-i Yakubî, c.2, s.454.

(a.s), onuncu İmam Hz. Hâdî (a.s), Musa Muberka, Hüseyin, İmran, Fatıma, Hatice, Ümm-ü Külsüm, Hakime adındaki evlatlarının tamamı değerli eşi, güzel ahlaklı bir cariye olan Semane-i Mağribiye hatundan dünyaya gelmişlerdir.¹

Genel olarak Memun'un ısrarla gerçekleşmesini istediği bu evlilik tamamen siyasî bir evlilikti. Dolayısıyla bu evlilik müreffeh bir yaşamı beraberinde getirmesine rağmen değerli babaları gibi dünyaya itina etmeyen İmam (a.s) için hiç bir değer taşımıyordu; aksine Memun'la bir arada yaşamak İmam için ıstırap dolu zoraki bir hayat idi.

Hüseyin Mekkarî şöyle diyor: Bağdat'ta İmam Cevad'ın (a.s) huzuruna çıkıp yaşamını görünce içimden, "İmam bu müreffeh hayata ulaştıktan sonra artık hiçbir zaman Medine'ye dönmez." dedim. İmam (a.s) bir süre başını öne eğdi; sonra üzüntüden yüzünün renginin sararmış olduğu bir haldeyken şöyle buyurdu:

Ey Hüseyin! Benim yanımda Resulullah'ın (s.a.a) haremde arpa ekmeği ve kaya tuzu yemek bu gördüğün şeyden daha sevimlidir.²

İşte bu nedenle İmam Bağdat'ta kalmayıp eşi Ümmü'l-Fazl ile beraber Medine'ye döndü ve hicrî 220 yılına kadar orada kaldı.

1- Muntaha'l-A'mal, c.2, s.235, Tuhfetu'l-Ezhar'dan nalken. (Muhaddis Kummî bu kitabın aynı sayfasında şöyle yazıyor: Kum tarihinden, Zeyneb, Ümm-ü Muhammed ve Meymune'nin de İmam Cevad'ın (a.s) kızlarından oldukları anlaşılmaktadır. Şeyh Mufid de İmam'ın (a.s) kızları arasında "Emame" adında bir kızıdan bahsetmiştir.

2- Haraic-i Ravendî, s.208; Biharu'l-Envar, c.50, s.48.

İMAM'IN (A.S) ŞAHADETİ

Memun hicrî 218 yılında öldü ve ondan sonra yerine kardeşi Mu'tasım oturdu. Mu'tasım hicrî 220 yılında İmam'ı (a.s) yakından gözaltında bulundurmak için Medine'den Bağdat'a getirtti ve daha önce de dediğimiz gibi hırsızın elinin nereden kesilmesi gerektiğini belirtmek için düzenlenen meclise İmam'ı (a.s) da davet ettiler. Bu mecliste Bağdat kadısı b. Ebî Davud ve diğerleri mahcup oldular. Bu olaydan birkaç gün sonra İmam'a (a.s) kin besleyen ve İmam'ı kıskanan b. Ebî Davud Mu'tasım'ın yanına giderek şöyle dedi:

Sizin hayrınızı istediğim için şu noktayı hatırlatmayı gerekli görüyorum. Birkaç gün önceki olayda bilginler, hükümet erkânı ve memleketin yüksek makamlarının huzurunda siz Müslümanların bir bölümünün halife olarak tanıdığı Ebu Cafer'in (İmam Cevad) fetvasını, diğerlerinin fetvasına tercih ettiniz. Bu hareket hükümetiniz için doğru olmasa gerek. Bu haber halk arasında yayıldı ve onun izleyicileri için bir delil olarak algılandı.

İçinde İmam Cevad'a (a.s) karşı her türlü düşmanlığı besleyen Mu'tasım b. Ebî Davud'un bu sözlerinden daha fazla tahrik oldu ve İmam'ı (a.s) ortadan kaldırmaya karar verdi. Nihayet uğursuz kararını gerçekleştirip hicrî 220 yılında İmam'ı (a.s) zehirleterek şehit etti.

İmam Ebu Cafer el-Cevad'ın (a.s) tertemiz cenazesi Bağdat'ta, Kureyş mezarlığında değerli dedesi İmam Musa b. Cafer'in mezarının yanı başında toprağa verildi.¹ Allah'ın salât-u selamı ona ve tertemiz babalarının üzerine olsun. Bu iki değerli İmam'ın mezarının bulunduğu yer şimdi Kazimeyn diye meşhur olup eskiden beri Müslümanların ziyaretgâhıdır.

1- bk. el-İrşad, Şeyh Mufid, s.307; İ'lamu'l-Verâ, s.338; Biharu'l-Envar, c.50, s.6; Muntaha'l-Amal, c.2, s.234. İmam Cevad'ın (a.s) şahadet yılı, ayı ve gününde diğer görüşler de vardır; biz bu görüşleri zikretmedik.

İMAM CEVAD'IN (A.S) ÖĞRENCİLERİ

Masum İmamlarımız Resul-i Ekrem (s.a.a) gibi sürekli halkın eğitim ve öğretimiyle uğraşıyorlardı. Onların bu işini eğitim öğretim kurumlarıyla karşılaştıramayız; zira eğitim kurullarının programları belli zaman dilimleri ile sınırlıdır. Bu vakit dışında tatile girer ve hiçbir hizmette bulunmazlar. Ancak Masum İmamlar (a.s) her zaman halka kılavuzluk etmeyi ve onları eğitmeyi bir vazife olarak görmüşlerdir. Bu gerçeği de gözden kaçırmamalıyız. Onların söz ve davranışları, hal ve hareketleri, insanlarla ilişkileri ve günlük yaşamlarının her bölümü onlarla bağlantıya geçen kişiler için bir nimetti. Zira onlar öğretmendiler ve her zaman insanlarla oturup-kalkarak onların ahlak ve bilgilerini geliştiriyorlardı. Sorusu olanların sorularına cevap verirdi. Sorular için de bir had ve sınır söz konusu değildi; insanların her tür sorunlarına çözüm getirip sorularına cevap veriyorlardı.

Böyle bir medresenin, peygamberler ve imamların mektebi dışında hiçbir yerde tek örneğinin dahi olmadığı gerçeği çok açık bir şekilde ortadadır. Böyle bir mektebin özellik ve verimliliğinin ne kadar göz alıcı ve çekici olduğu da açıktır. Emevî ve Abbasî halifeleri, bundan dolayı halkın bu özelliklerin farkına varmaları halinde ilahî önderlere ve hak imamlara yöneceklerini, bu durumda da gasıp hükümetlerinin tehlikeye gireceğini çok iyi biliyorlardı. Dolayısıyla ellerinden geldiği kadarıyla insanları İslâm'ın

gerçek önderleriyle serbest bir şekilde bağlantı kurmalarını önlemeye çalışıyorlardı. Sadece İmam Muhammed Bâkır'ın (a.s) döneminde Ömer b. Abdulaziz'in biraz daha insafı hükümet etmesi ve İmam Sadık'ın (a.s) döneminde de Emevî hükümetinin yıkılmak üzere olup Abbasî hükümetinin de daha güçlenmemiş olması nedeniyle, halk birkaç yıl o iki değerli İmam'dan (a.s) serbest bir şekilde yararlanabildi. İşte bu nedenle İmam Sadık'ın (a.s) öğrencilerinin sayısının dört bin kişiye ulaştığı halde¹ diğer dönemlerde bazı Ehli Beyt İmamlarının ashap, öğrenci ve ravilerinin çok az olduğunu görmekteyiz. Örneğin, İmam Cevad'ın (a.s) ashabı, öğrencileri ve rivayet nakledenleri yaklaşık yüz on kişiyi bulmaktadır.² Bu da İmamın döneminde halkın kendisiyle bağlantısının ne kadar sınırlı olduğunu göstermek için yeterlidir sanırım. Buna rağmen bu sınırlı sayıdaki kişiler arasında çok parlak çehrelere rastlamaktayız. Örnek olarak onlardan bazılarını aşağıda sunuyoruz:

1- Ali b. Mehziyar

İmam Cevad'ın (a.s) özel ashabı ve vekillerinden olmakla birlikte İmam Rıza ve İmam Hadî'nin (a.s) de ashaplarından sayılmaktadır. Çok ibadet ederdi; uzun secdeler sonucu alını nasır bağlamıştı; güneş doğarken secdeye gider, bin mümin hakkında dua edip bitirmeyinceye kadar başını secdeden kaldırmaz ve Allah Teala'dan onlar hakkında kendisi için istediği şeyleri vermesini dilerdi.

1- Rical-i Şeyh Tusî, s.142 342.

2- Rical-i Şeyh Tusî, s.397 409.

Ahvaz'da yaşayan Ali b. Mehziyar otuzdan fazla kitap yazmıştır.¹ İman ve amel konusunda onun ulaştığı yüce makamı İmam Cevad'ın (a.s) şu yazısı beyan için yeterlidir sanırım:

Bismillahirrahmanirrahim. Ey Ali! Allah sana hayırlı mükâfatlar versin; seni cennete yerleştirsın; her iki dünyada alçalmaktan korusun, ahirette de bizimle haşretsın. Ey Ali! Ben seni hayırseverlik, itaat, ihtiram, hizmet ve sana farz olan şeyleri yapmak konusunda denedim. Hiç kimseyi senin gibi bulmadığımı dersem, bu sözümün doğru olacağını umarım. Allah Teala seni Firdevs cennetleriyle mükâfatlandırsın. Senin sıcak, soğuk, gece ve gündüzlerdeki hizmetlerin bize saklı değildir. Allah Teala'dan, kıyamet günü herkesin toplandığı sırada seni herkesin gıpta edeceği özel rahmetine has kılmasını niyaz ediyorum. "Şüphesiz o duayı duyardır."²

2- Ahmed b. Muhammed b. Ebî Nasr el-Bezantî

Küfe halkından, İmam Rıza ve İmam Cevad'ın (a.s) özel ashabındandı. Bu iki masum İmam'ın yanında özel bir yeri olan Ebu Nasr el-Bezantî birkaç kitap yazmıştır. "el-Câmi" adlı kitabı bunlardan biridir. Onun fakihliği bütün Şia uleması tarafından kabul edilmekte ve tamamen güvenilir bir kişi bilinmektedir.³

1- el-Kunye ve'l-Elkab, c.1, s.424.

2- el-Gaybet, Şeyh Tusî, s.225; Biharu'l-Envar, c.50, s.105.

3- Mu'cemu Ricali'l-Hadis, c.2, s.237; Rical-i Keşî, s.558.

Bu yüce kişi diğer üç kişiyle birlikte İmam Rıza'nın (a.s) huzuruna çıkmış ve İmam (a.s) ona özel bir sevgi ve saygı göstermiştir.*

3- Zekeriyya b. Âdem

Zekeriyya Kum ahalisindendir; şimdi Kum şehrinde olan mezarı çok meşhurdur; İmam Rıza'nın (a.s) yakın ashabından sayılmaktadır. İmam Cevad (a.s) onun hakkında dua etmiş, onu kendisinin sadık yarenlerinden saymıştır.¹

Bir defasında İmam Rıza'nın (a.s) huzuruna çıktığında İmam (a.s) akşamın başından sabaha kadar onunla gizlice konuşmuştur.² Yine, "Yolum uzaktır, sürekli sizin huzurunuzda gelemiyorum; dinimin hüküm ve öğretilerini kimden öğreneyim?" diye soran birine, "*Din ve dünya konusunda güvenilir bir kişi olan Zekeriyya b. Âdem'den.*" şeklinde cevap vermiştir.³

4- Muhammed b. İsmail b. Bezi

İmam Kâzım, İmam Rıza ve İmam Cevad'ın (a.s) ashabından olup Şia'ya göre güvenilir kişilerden sayılmaktadır. Salih, dürüst ve ibadet ehli bir kişiydi; çeşitli kitaplar yazmış ve aynı zamanda Abbasîlerin sarayında çalışmıştır.⁴ Bu konuda İmam Rıza (a.s) ona şöyle buyurmuştur:

* Bkz. "Pişva-i Heştum İmam Rıza (a.s)" kitabı, Usul-i Din Müessesesi baskısı.

1- Rical-i Keşî, s.503.

2- Muntahu'l-Amal, İmam Rıza'nın (a.s) Hayatı bölümü, s.85.

3- Rical-i Neccaşî, s.595.

4- Rical-i Keşî, s.254.

Allah Teala'nın zalimlerin sarayında öyle kulları vardır ki onların vasıtasıyla delilini açığa çıkarmaktadır. Onlara şehirlerde güç vererek onlar vasıtasıyla dostlarını, velilerini zalimlerin zulmünden korur ve Müslümanların işlerini yoluna koyar. Onlar tehlike anlarında ve kötü olaylarda müminlerin sığınaklarıdır. Şiilerimizden sıkıntısı ve ihtiyacı olanlar onlara yönelir, sıkıntı ve ihtiyaçlarının giderilmesini onlardan isterler. Allah Teala bu kişilerin vasıtasıyla müminleri zalimler karşısındaki korkusunu giderir; onlar gerçek müminler ve Allah'ın yeryüzündeki eminleridirler; kıyamet sahrası onların nuru ile aydınlanır. Vallahi cennet onlar için ve onlar da cennet için yaratılmıştır. Cennet onlara mübarek olsun.

İmam (a.s) daha sonra şöyle buyurdu: **"Sizden hanginiz isterse bütün bu makamlara ulaşabilir."**

Muhammed b. İsmail, "Canım size feda olsun! Hangi makamlara?" diye sorunca İmam (a.s) şöyle buyurdu:

Zalimlerle birlikte olup Şiilerimizi sevindirmek suretiyle bizi sevindirmek makamına (Bir kürsü ve makama kurulunca hedefiniz müminlerden zulüm ve haksızlığı gidermek olsun).

İmam (a.s) son olarak da Abbasi sarayının vezirlerinden olan Muhammed b. İsmail'e: **"Ey Muhammed! Sen de onlardan ol."** buyurdu.¹

Hüseyin b. Halid şöyle diyor: Bir grupla İmam Rıza'nın (a.s) huzurundayken (Muhammed b. İsmail Bezi'den) söz

açıldı. İmam (a.s), **"Sizin aranızda onun gibi birinin olmasını istiyorum."** buyurdu.¹

Muhammed b. Ahmed b. Yahya şöyle diyor: Muhammed b. Ali b. Bilal ile birlikte Muhammed b. İsmail b. Bezi'nin kabrini ziyarette gittik. Muhammed b. Ali kabrin baş tarafında kibleye doğru oturarak şöyle dedi: Bu kabrin sahibi İmam Cevad'dan (a.s) bana şöyle rivayet etti:

Kim mümin kardeşinin kabrini ziyaret ederek kabrin yanında kibleye doğru oturup elini mezara bırakarak yedi defa "Kadir" suresini okursa kıyamet gününün büyük figanından, dehşet ve korkusundan güvende olacaktır.²

Muhammed b. İsmail b. Bezi diyor ki: "İmam Cevad'dan (a.s), gömleklerinden birini kendime kefen yapmam için bana göndermesini rica ettim. Bunun üzerine İmam bana bir gömlek gönderdi ve onun parçalarını almamı emretti."³

1- Rical-i Neccaşi, s.255.

* Onun kabri, Mekke yolu üzerinde "Feyd" denilen yerdedir. Bkz. Tuhfetu'l-Ahbab, Muhaddis Kummî, s.317.

2- Rical-i Keşşî, s.564.

3- Rical-i Keşşî, s.245 ve 564.

1- Rical-i Neccaşi, s.255.

İMAM CEVAD'IN (A.S) VECİZ SÖZLERİ

Masum İmamların bilgi güneşinin bir ışını olan sözleri Allah kulları için apaçık ve güvenilir bir kılavuz sayılmaktadır. Çünkü o yüce kişiler her türlü hata, sapma ve yanlış düşünceden masumdurlar. Onların kılavuzlukları sadece bir boyuta yönelik değil, insanın tüm varlık boyutlarını kapsamaktadır ve yine belli bir kitleye de has değil, bütün kesimleri insanî kemale doğru yönlendirmekte, bütün aşamalarda fitratları uyandırmaktadır.

Şimdi dokuzuncu önder İmam Ebu Cafer Muhammed b. Ali el-Cevad'ı (a.s) Ehl-i Sünnet kardeşlerimizin kitaplarında yer alan buyruklarından bazı örnekler nakledelim; ümidimiz bu buyrukların bize de yararlı olup ışık tutmasıdır:

1- Kim Allah'a dayanarak insanlara ihtiyaç elini uzatmazsa insanlar ona ihtiyaç duyar ve kim de Allah'tan çekinir ve takvalı olursa halk onu sever.¹

2- İnsanın kemali akıllı oluşundadır.²

3- Yiğitliğin kemali insanın hiç kimseye kendisi için hoşlanmadığı bir şekilde davranmamasıdır.³

4- Vakti gelmeyen işi yapmayın, aksi durumda pişman olursunuz; uzun arzulara kapılmayın; çünkü bu iş kalbin

katılaşmasına neden olur. Zayıflarınıza merhamet edin ve onlara merhamet etmekle Allah'ın merhametini isteyin.¹

5- Kötü bir işi iyi sayan kimse o işe ortak olur.²

6- Zalim, ona yardım eden ve zalimin zulmüne razı gösteren o zulümde ortaklırlar.³

7- Mümin kardeşine gizli bir yerde öğüt veren onu süslemiş olur, ona açıkta ve başkalarının yanında öğüt veren ise onu(n toplumsal çehresini) kötülemiş olur.⁴

8- Kalple Allah'a yönelmek uzuvları amele zorlamaktan daha etkilidir.⁵

9- Zalime adaletin uygulanacağı gün onun için mazlumun zulme uğradığı günden daha zordur.⁶

10- (Kıyamet günü) Müslüman'ın amel defterinin başyazısı güzel ahlaktır.⁷

11- Üç şey insanı Allah'ın rızasına götürür: Allah'tan çok bağışlanma dilemek, insanlara yumuşak davranmak ve çok sadaka vermek. Her kimde şu üç şey olursa pişmanlık duymaz: İşlerde acele etmemek, işlerde başkalarına danışmak ve -danıştıktan sonra- bir işi yapmaya karar verdikten sonra Allah'a tevekkül etmek.⁸

12- Fasıktan bir şey umanın en küçük cezası umduğu şeyden mahrum olmasıdır.⁹

1- el-Fusulu'l-Muhimme, s.292.

2- Nuru'l-Ebsar, s.180.

3- el-Fusulu'l-Muhimme, s.291.

4- Nuru'l-Ebsar, s.180.

5- el-Fusulu'l-Muhimme, s.289.

6- el-Fusulu'l-Muhimme, s.291.

7- Nuru'l-Ebsar, s.180.

8- el-Fusulu'l-Muhimme, s.291.

9- Nuru'l-Ebsar, s.181.

1- Nuru'l-Ebsar, s.180.

2- el-Fusulu'l-Muhimme, s.290.

3- Nuru'l-Ebsar, s.180.

13- Allah'tan başkasından bir şey umanı Allah o kişiye bırakır; bir işte bilgisi olmadan o işi yapan düzeltmekten daha çok bozar.¹

14- İyilik yapanların iyilik yapmaya ihtiyaçları, iyilik yapılanlardan daha fazladır; çünkü iyilik yapmak onların mükâfat ve iftihar edinmesine ve halk arasında güzel anılmalarına neden olur; dolayısıyla bir kişi bir iyilik yaptığı zaman herkesten önce kendisine iyilik yapmış olur.²

15- İffet fakirliğin, şükür zenginliğin, sabır belanın, tevazu soyluluğun, fesahat sözün, kaydetmek rivayetin, insanlara kanat açmak ilmin, edep aklın, güler yüzlülük bağışın, minnet etmemek ve başa kakmamak iyiliğin, huşu namazın ve boş işleri terk etmek de takvanın ziynetidir.³

16- Kim Allah'a güvenir ve ona tevekkül ederse Allah onu bütün kötülüklerden kurtarır ve bütün düşmanlardan korur.⁴

17- Din izzet, ilim servet ve susmak nurdur. Hiçbir şey bidat gibi dini yok etmez, hiçbir şey tamah gibi kişileri bozmaz; iyi ve liyakatli yönetici vasıtasıyla insanlar ıslah olur ve Allah'a dua ile belalar giderilir.⁵

18- Bir musibet karşısında sabretmek, insanla alay etmek isteyen düşman için musibettir.⁶

19- Bakıcısı Allah olan bir kişi hiç zayi olur mu ve Allah tarafından takip edilen bir kişi kurtulabilir mi?!⁷

1- el-Fusulu'l-Muhimme, s.289.

2- Nuru'l-Ebsar, s.180.

3- el-Fusulu'l-Muhimme, s.291.

4- Nuru'l-Ebsar, s.181.

5- el-Fusulu'l-Muhimme, s.290.

6- el-Fusulu'l-Muhimme, s.180.

7- el-Fusulu'l-Muhimme, s.289.

20- Kısa bir cümlede kendisine kapsamlı bir nasihatte bulunmasını isteyen kişiye şöyle buyurdu:

Kendini dünyada rezil edecek ve ahirette azaba uğratacak işlerden korusun.¹

1- İhkaku'l-Hak, c.12, s.439, "Vesiletu'l-Mal"dan naklen ve yine naklettığımız 19 rivayet "el-Fusulu'l-Muhimme" ve "Nuru'l-Ebsar" kitaplarından nakledilmiş ve "İhkaku'l-Hak" kitabında, c.12, s.428 439'da ise bu iki kitaptan naklen kaydedilmiştir.